

TRIBUNALUL VÂLCEA

De la origini până în prezent

Universul Juridic

București

-2016-

ABREVIERI.....	11
CUVÂNT-ÎNAINTE	13
CAPITOLUL I. CADRUL GEOGRAFIC ȘI ISTORIC AL JUDEȚULUI VÂLCEA	17
1. Cadrul geografic.....	17
1.1. Toponimul „Vâlcea”.....	17
1.2. Așezare.....	17
1.3. Relieful.....	18
1.4. Clima.....	18
1.5. Rețeaua hidrografică	18
1.6. Resursele naturale	19
1.7. Economia	19
2. Cadrul istoric	19
CAPITOLUL II. „A LUA ȘI A DA LEGE” ÎN SPAȚIUL VÂLCEAN PÂNĂ LA 1831	29
1. Considerații generale.....	29
2. Judecata domnească	31
3. Dreptul de judecată al dregătorilor.....	37
4. Judecata orașenească	51
5. Justiția bisericească	55
6. Judecata sătească	61
7. Începutul procesului de modernizare a justiției.....	64
Anexa.....	69
1. Dregători din Țara Românească originari din județul Vâlcea	69
CAPITOLUL III. DE LA „JUDECĂTORIA DE JUDEȚ” LA „TRIBUNALUL DE JUDEȚ” 1831-1859	71
1. Regulamentul organic al Țării Românești și organizarea judecătorească	71
2. „Judecătoria de județ”	75
3. Judecătorii, „amploniații” și anul judecătoresc	80
4. Localul judecătoriei.....	84
5. A spune și a face „dreptul”.....	85
CAPITOLUL IV. TRIBUNALUL VÂLCEA DE LA 1859 LA 1918	91
1. Dificultăți în afirmarea identității.....	91
2. Legea de organizare judecătorească din 1865	98
3. Modificările aduse legii de organizare judecătorească prin legea din 1890	104
4. Localul tribunalului. Edificarea Palatului de justiție	107

5. Legea pentru modificarea unor dispoziții din legile relative la organizarea judecătorească din 1909	113
6. Judecătorii, uniforma, personalul auxiliar și anii judecătorești	116
Anexe	134
1. Condica de calitate a funcționarilor aflați în serviciul judecătoresc la Tribunalul Vâlcea în anul 1863	134
2. Statul de funcții al Tribunalului Vâlcea pe luna august 1864	135
3. Statul de funcții al Tribunalului Vâlcea pe luna ianuarie 1872	136
4. Circumscripțiile judecătoriilor de pace din județul Vâlcea stabilite prin legea din 1894.....	137
5. Statul de funcții al Tribunalului Vâlcea pe luna mai 1905	137
6. Circumscripțiile judecătoriilor de ocol din județul Vâlcea stabilite prin Decretul pentru determinarea numărului, întinderii ocoalelor și reședințelor judecătoriilor din 17 aprilie 1908	138
7. Statul de funcții al Tribunalului Vâlcea - secția I în anul 1913	139
8. Tribunalul Vâlcea – activitatea judecătorească 1 ianuarie – 31 decembrie 1906....	140
 CAPITOLUL V. EVOLUȚIA TRIBUNALULUI VÂLCEA ÎNTRE CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE.....	141
1. Legea de organizare judecătorească din 1924	141
2. Curtea cu jurați	144
3. Încercarea de extindere a Palatului de justiție	148
4. Decretul-lege nr. 356 din 19 august 1938 pentru organizarea judecătorească	149
5. Judecătorii, personalul judecătoresc și anii judecătorești	152
Anexe.....	176
1. Lista cu avocații cu drept de a funcționa ca jurați pe o perioadă de 3 ani (1929-1932) în județul Vâlcea.....	176
2. Statul de funcții al Tribunalului Vâlcea în anul 1933.....	177
3. Tribunalul Vâlcea – date statistice 1932-1935	179
 CAPITOLUL VI. TRIBUNALUL VÂLCEA ÎN TIMPUL ȘI DUPĂ CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL.....	183
1. Justiția în vremuri tulburi	183
2. Legea pentru organizarea judecătorească din 20 august 1938	184
3. Legea nr. 726 din 29 octombrie 1943 pentru organizarea judecătorească	186
4. „Șocul” schimbării regimului	191
5. Tranziția spre regimul totalitar comunist 1947-1952	195
5.1. Legea privind organizarea judecătorească din 1947. Epurările din magistratură	197
5.2. Decretul nr. 132 din 2 aprilie 1949 pentru organizarea judecătorească. Desființarea Tribunalului județului Vâlcea.....	205
6. Justiția și „lupta de clasă”	210
Anexe.....	213
1. Președinții Tribunalului Vâlcea (1831 - 1952).....	213

2. Volumul de activitate al instanțelor din județul Vâlcea pe anul 1947 și 1948 (până la 30 iunie).....	214
CAPITOLUL VII. RENAȘTEREA TRIBUNALULUI VÂLCEA.....	215
1. Noua reformă administrativă. Reapariția denumirii de județ și dispariția regiunilor	215
2. Reînființarea Tribunalului Vâlcea. Legea nr. 58/1968 pentru organizarea judecătorească	216
3. Judecătorii, personalul auxiliar, anii judecătorești	219
4. Localul tribunalului	221
5. Cazuri și necazuri la tribunal.....	221
Anexe.....	225
1. Statul de funcții al Tribunalului Vâlcea la data de 29 aprilie 1968	225
2. Judecătorii în funcție la Tribunalul Vâlcea în anul 1975	225
3. Judecătorii în funcție la Tribunalul Vâlcea la 31 decembrie 1986.....	226
CAPITOLUL VIII. TRIBUNALUL VÂLCEA DE LA REVOLUȚIA DIN DECEMBRIE 1989 PÂNĂ ÎN PREZENT.....	227
1. Impactul revoluției din decembrie 1989 asupra justiției	227
2. Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească	228
3. „Revenirea” în Palatul de justiție	231
4. Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.....	231
5. Magistrații, personalul auxiliar și activitatea judiciară.....	233
Anexe.....	239
1. Președinții, vicepreședinții și președinții de secție (1968 până în prezent).....	239
2. Judecătorii și grefierii în exercițiu ai Tribunalului Vâlcea la 31 decembrie 2015	240
3. Tribunalul Vâlcea – date statistice 2005-2015	243
4. Scurt istoric al judecătoriilor din circumscripția teritorială a Tribunalului Vâlcea	254
ÎN LOC DE ÎNCHEIERE.....	266
GLOSAR	269
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ	271
FOTOGRAFII (cu explicații foto 1-8).....	282
ALTE FOTOGRAFII	289

Capitolul I

CADRUL GEOGRAFIC ȘI ISTORIC AL JUDEȚULUI VÂLCEA

1. Cadrul geografic

1.1. Toponimul „Vâlcea”: Etimologia cuvântului „Vâlcea” este controversată, neexistând în acest punct de vedere unitar în acest sens. Unii cercetători, întorcându-se în timp, susțin că în acest nume se păstrează indirect simbolul lupului (*Vâlk*) de pe steagurile războinice ale strămoșilor noștri daci, fiind una din cele mai autentice și mai impresionante dovezi de continuitate românească păstrate prin toponimie¹.

După alți cercetători, acest toponim este un adjectiv vechi, moștenit de pe vremea cnocuirii cu slavii și ar proveni din bulgarul „Vulcu” – lup sau „Vâlk”, care semnifică „ținutul sau țara lupilor”, sau dintr-un adjectiv slav cu tema „vâlce”, care înseamnă pui de lup, lupoșor².

De asemenea, s-a considerat că numele ar fi dat de locuitori datorită numeroaselor văi aflate prin părțile locului, cuvântul Vâlcea fiind diminutivul lui vale³, sau antroponimul Vâlcea ar face parte din familia arhaică Vâlcă, Vulcan, Vâlcu și Vâlcan, ce desemna nume de boieri, dregători, militari și stăpâni de moșii, după secolele XIII-XIV⁴.

O altă ipoteză, pe care o împărtășim, consideră că numele ar aminti de un vechi jude sau cneaz, poate Farcaș, menționat la 1247 în *Diploma Cavalerilor Ioaniți*, a cărui reședință a fost probabil la Râmnic⁵, ce datează din secolul al XIII-lea, ceea ce l-a determinat pe Nicolae Iorga să stabilească o identitate între termenii Farcaș (în maghiară – lup) și Vâlcea, cuvânt care tradus din slavonă ar fi dat Vâlc (în românește - lup), iar genitivul lui Vâlcu este într-adevăr Vâlcea⁶.

1.2. Așezare. Situat în partea central-sudică a României, județul Vâlcea are o suprafață de 5.765 km² (2,42% din suprafața țării) cu o populație de 371.714 locuitori⁷, fiind una din zonele cele mai vechi de locuire umană cunoscută până acum în Europa și din lume⁸. La nord se învecinează cu județele Alba și Sibiu, la est cu Argeș, la sud-est cu Olt, la sud-vest cu Dolj, iar la vest cu Gorj și Hunedoara și se întinde de o parte și de alta a râului Olt, de la vârfurile înalte ale Carpaților Meridionali până la culmile Podișului Getic⁹.

¹ V. Roman, *Ipotiza Râmnic – toponim de origine dacică*, în SV, IX, 2006, p. 131-138; Nicolae Bănică-Ologu, *Afirmarea spiritualității românești în lume*, în SV, 1982, p. 151-152.

² I. Iordan, *Toponimia românească*, Ed. Academiei, București, 1963, p. 98, 481.

³ D. Frunzescu, *Dicționar topografic și statistic al României*, București, 1872, p. 506; B.P. Hasdeu, *Etymologicum Magnum Romaniae*, Ed. Grigore Brâncuși, București, 1972, p. 40.

⁴ Ion Constantin Vasile, *Numele județului Vâlcea*, în SV, IV, 1980, p. 19.

⁵ A. Sacerdoțeanu, *Originea și condițiile social-economice ale dezvoltării vechiului oraș Râmnicu Vâlcea*, în „Buridava”, 1972, p. 40.

⁶ N. Iorga, *Farcaș-Vâlcea cneazul*, în „Revista Istorică”, XV/1929, p. 191-192; Melentina Bâzgan, *Județele Țării Românești până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, Ed. Cartea Universitară, București, 2004, p. 56.

⁷ Conform recensământului populației și al locuințelor din 20 octombrie 2011.

⁸ Vezi supra: Cadrul istoric.

⁹ *** *Enciclopedia geografică a României*, Ed. Enciclopedică, București, 1982, p. 785.

1.3. Relieful. Din punct de vedere geografic, relieful județului Vâlcea este foarte variat, dominat de munți fragmentați de văi transversale și culoare tectonice în partea de nord¹, mici lunci lângă râul Olt, dealuri și depresiuni subcarpatice întinse pe direcția est-vest². Treapta depresiunilor este mai slab dezvoltată, bazinele submontane de contact, Băile Olănești, Cheia și Muereasca și bazinele depresiunare intracolinare, Păușești-Măglași, Bunești sau Govora fiind singurele care se remarcă³. Subsolul adăpostește resurse importante de hidrocarburi, sare și ape minerale care dau specificul economiei vâlcene⁴.

La sud de relieful subcarpatic sunt dealurile, parte integrată a Podișului Getic, cu altitudini care variază între 500 m în nord, Cotoșmanul și Gruiul și 300 m în sud, Drăgășani, Ruginosul și Bălcești. În cea mai mare parte sunt acoperite de păduri sau terenuri agricole, pe care se cultivă pomi fructiferi, viță de vie, cereale etc. Văile, relativ adânci, au permis o populare intensă și condiții pentru dezvoltarea agriculturii⁵.

1.4. Clima. Puternic influențată de relieful variat, de regimul radiației solare și cel eolian sau de expunerea versanților, clima este temperat-continentală⁶. Astfel, în ținuturile de câmpie, din sud, verile sunt călduroase și relativ uscate, iar iernile sunt mai reci, cu viscole și frecvente perioade de încălzire. În zona de deal temperaturile scad treptat și precipitațiile devin ceva mai bogate. La munte verile sunt răcoroase și scurte, cu precipitații abundente și vânturi puternice, iar iernile sunt lungi și friguroase⁷. Valorile medii anuale variază între 10,4°C în lunca Oltului la Drăgășani, 9°C în regiunea subcarpatică și sub – 2°C pe crestele înalte ale munților. La poalele munților, dar și pe pantele dealurilor se întâlnesc frecvent mișcări fohnale de aer, ce aduc încălzire locală, înseninare și scăderea umidității relative a aerului⁸.

1.5. Rețeaua hidrografică. Județul Vâlcea este străbătut de la nord spre sud de râul Olt care primește, pe tot cursul său, o serie de afluenți, de-a lungul cărora stau înșirate satele, dintre care amintesc: Boia, Băiaș, Topolog, Călinești, Bistrița, Sălătrucel, Luncavăț, Muereasca, Oltețul, Lotru⁹ etc. Pe lângă rețeaua de ape curgătoare, se găsesc și lacuri de origine glaciară: Cioara, Iezerul, Gâlcescul, Singuraticul, Zănoaga Mare, Găuri sau Lacul lui Vidal, Lacul Păsării etc.; lacuri cu apă sărată: Ocnele Mari și Ocnița; lacuri hidroenergetice: Vidra și Mălaia-Brădișor pe Lotru, Galbenu și Petrimanu pe Latorița, Jidoaia pe râul Jidoaia, Călimănești, Dăești, Rm. Vâlcea, Ionești, Drăgășani pe râul Olt; lacuri de tasare la Dăești și Runcu¹⁰.

¹ Gh. Ploaie, *Valea Lotrului*, București, 1983, p. 23.

² V.I. Berbece, C. Marinoiu, A. Matei, Gh. Mămularu, *Vâlcea. Ghid turistic*, București, 1976, p. 8.

³ *** *Enciclopedia geografică a României*, București, 1982, p. 786.

⁴ *** *Vâlcea – monografie*, București, 1980, p. 19.

⁵ *Ibidem*.

⁶ D. Ghinea, *Enciclopedia geografică a României*, ed. a II-a, București, 2002, p. 1387.

⁷ Direcția Județeană de Statistică Vâlcea, *Anuarul statistic al județului Vâlcea 2008*, București, 2008, p. 8.

⁸ D. Ghinea, *op. cit.*, p. 1387.

⁹ Călătorul austriac Friederich Schwartz descria Lotru ca pe „un râu foarte repede și năvalnic ce poate fi trecut călare când nu este crescut, dar când plouă în munți vine cu atâta repezeală timp de câteva ceasuri, încât este cu neputință să treci prin el”. *Călători străini despre Țările Române*, vol. IX, București, 1997, p. 53; Ana Toșa-Turdeanu, *Oltenia. Geografia istorică în hărțile secolului XVIII*, Craiova, 1975, p. 72.

¹⁰ V.I. Berbece, C. Marinoiu, A. Matei, Gh. Mămularu, *op. cit.*, p. 13.

1.6. Resursele naturale. Zăcămintele de sare, petrol, gaze naturale, lignit, mică albă, cuarț cu mineralizații de pirită, tufuri dacitice, calcare cristaline, ghips sau balast sunt principalele resurse naturale ale județului Vâlcea. La acestea se adaugă izvoarele termale de la Călimănești, Căciulata, Băile Olănești, Băile Govora, Ocnele Mari etc., cunoscute prin efectele tămăduitoare în țară și străinătate¹.

1.7. Economia. Județului Vâlcea are o economie care se bazează pe industrie, agricultură, transport și turism. Aportul industriei prelucrătoare a fost în 2008 de 86,8% din totalul producției, al producției extractive de 5,8%, iar al producției de energie electrică, energie termică, gaze și captare, tratarea și distribuția apei de 7,4%.

În domeniul agriculturii predomină pomicultura, viticultura și creșterea animalelor. Rețeaua căilor de comunicații este formată din 164 km cale ferată și 2.167 km drumuri publice, din care 637 km sunt modernizate.

Principalele atracții turistice sunt: stațiunile balneoclimaterice, defileul Oltului, cheile Bistriței, rezervațiile din munții Coziei, Călinești, Valea Urui, așezămintele monahale de la Cozia, Bistrița, Dintr-un Lemn, Hurezi, Turnu etc.

2. Cadrul istoric

Vestigiile arheologice atestă locuirea actualului teritoriu al județului Vâlcea, încă din paleoliticul inferior și mijlociu, fiind una din zonele cele mai vechi de locuire umană cunoscută până acum în Europa și în lume. Astfel, unelte din cremene lucrate într-o tehnică primitivă s-au descoperit la Bugiulești (com. Tetoiu), Olanu și Drăgoești, datând din epoca veche a pietrei (aproximativ 1.800.000 de ani î. Hr.), iar pe valea Oltului urme care au aparținut comunităților omenești din paleoliticul inferior și mijlociu (40.000 î. Hr.)².

Vechi așezări omenești au fost descoperite la Copăcelu, Brezoi, Vlădești și Govora fixate în timp acum circa 8.000-6.000 de ani î. Hr.³ La Ferigele (com. Costești) a fost scos la iveală un cimitir de incinerare din prima epocă a fierului (sec. VI-IV î. Hr.), iar la Govora și Ocnița s-au descoperit așezări tracice și un cimitir din epoca dacică⁴. Buridava dacică, centru militar, politic, religios și economic, deosebit de important, menționat de geograful Ptolemeu (în sec. II d. Hr.), se află în perimetrul actualei localități Ocnița⁵. În zonă, aproximativ în anul 200 î. Hr., exista o uniune tribală a dacilor buridavensi, localizați de către Vasile Pârvan în județele Vâlcea și Argeș, cât și în zona Sibiului și Făgărașului⁶. Comunitatea dacilor buridavensi a făcut parte din statul lui Burebista (cca. 82-44 î. Hr.), pentru ca în a doua jumătate a secolului I î. Hr. și începutul celui următor să se afle sub

¹ D. Ghinea, *op. cit.*, p. 1388.

² D. Berciu, *Despre istoria străveche a județului Vâlcea în lumina cercetărilor locale din ultima perioadă*, în SV, III, 1974, p. 12; Cf. N. Densușianu, *Dacia preistorică*, Ed. Meridiane, București, 1986; S. Purece, *Preistoria, istoria antică și premedievală a județului Vâlcea*, în *Enciclopedia județului Vâlcea vol. I. Prezentare generală*, Ed. Fortuna, Rm. Vâlcea, 2010, p. 99 și urm.

³ Gh. Petre-Govora, *Vâlcea vatră de viațuire multimilenară a patriei noastre*, în SV, V, 1982, p. 10.

⁴ *Idem*, *O preistorie a nord-estului Olteniei*, Rm. Vâlcea, 1995, p. 5; Cf. D. Bondoc, *Costești - Vâlcea. 45 secole de istorie. Monografie*, Ed. Offsetcolor, Rm. Vâlcea, 2002, p. 23 și urm.

⁵ D. Berciu, *Buridava dacică*, Ed. Academiei, București, 1981, p. 14.

⁶ V. Pârvan, *Getica. O preistorie a Daciei*, Ed. Meridiane, București, 1982, p. 249.

autoritatea politică a regelui Thiamarcos¹. Stăpânirea acestuia se întindea de o parte și de alta a Oltului și pe ambii versanți ai Carpaților, având centrul politic și militar la Buridava (Ocnița), teritoriu care mai târziu, după cucerirea romană, va intra în componența Daciei Malvensis².

Civilizația daco-geților din nord-estul Olteniei a devenit înfloritoare în sec. I î. Hr. - I d. Hr., iar unitatea statului a fost refăcută în timpul regelui erou Decebal (87-106 d. Hr.).

Stăpânirea romană în Dacia (106-271 d. Hr.) reprezintă o epocă de progres în evoluția generală a societății, dar și întreruperea procesului evolutiv al civilizației geto-dace. Urme ale civilizației daco-romane s-au descoperit la Costești, Bârsești (com. Mihăești), Ocele Mari, Stolniceni și Govora sat³. În Buridava romană (Stolniceni) a funcționat și Cartierul general al guvernatorului Moesiei inferioare, iar valea Oltului a constituit o importantă arteră de legătură între sudul și nordul provinciei romane Dacia, ca și între aceasta și sudul Dunării⁴.

Continuitatea daco-romană este atestată documentar pentru sec. IV-VIII, prin descoperirile de la Stolniceni (fibule datate din secolele VI-VII, care sunt de influență și de tradiție bizantină) și Râureni (sec. VII-VIII)⁵. Principala formă de organizare social-economică pentru intervalul sec. V-XIII a fost obștea sătească, care constituie elementul de unitate și continuitate, în condițiile în care nu exista încă o organizare statală propriu-zisă⁶. Stăpânirea ereditară a pământului și gruparea satelor în „romanii” conduse de jupani - juzi - cnezi, duci - voievozi a dus la apariția structurilor administrativ-politice. *Juzii* = *Județii* (de la latinescul *judex*, -*icis* = *judecător*) a devenit sub influența slavă „*sudeți*” ce înseamnă *judecător*, de la sud = *judecată*. Aceștia au căpătat autoritatea deplină în comunitățile sătești, coordonând autoritățile judiciare ale acestora, ce judecau diferite pricini, prin extensie conducător. Păstrând această calitate, *județul* a devenit prin puterea sa economică și militară instituția administrativă a comunității rurale care a continuat vechile confederații de obști dinainte de organizarea statului⁷.

Adevăratele formațiuni politice, cu caracter asemănător statului de mai târziu, sunt cnezatele și voievodatele⁸ care apar în ordinea cronologică a izvoarelor istorice, mai întâi în

¹ D. Berciu, *Buridava dacică*, op. cit., p. 137.

² I.H. Crișan, *Thiamarcos, un nou rege geto-dac*, în, „Origini”, București, 1977, p. 123.

³ D. Tudor, *Oltenia romană*, ed. a IV-a, Ed. Academiei, București, 1978, p. 237; Cf. D. Bondoc, op. cit., p. 32.

⁴ *Idem*, *Câteva probleme ale epocii romane în lumina cercetărilor de la Buridava*, în „Buridava”, I, 1972, p. 33; Cf. Gh. Bichir, *Continuitatea și romanitatea populației geto-dace în lumina cercetărilor de la Stolniceni*, în SV, VI, 1983, p. 9-13; D. Berciu, *Buridava dacică*, op. cit., p. 157.

⁵ C. Tamaș, *Istoria Râmnicului*, Ed. Antim Ivireanul, Rm. Vâlcea, 1994, p. 30.

⁶ *Ibidem*, p. 31.

⁷ N. Stoicescu (coord.), *Constituirea statelor feudale românești*, Ed. Academiei, București, 1980, p. 32-34; M. Bâzgan, op. cit., p. 20-21.

⁸ Cuvântul cneaz vine de la slavonescul „Knjaz” (Kneng) care înseamnă „Regulus”, „Dominus”, „Princeps”, ori „Căpetenie”. Monahul Rogerius, în a sa *Carmen Miserabile*, în care descrie invazia tătarilor, spune despre cnezi că erau căpeteniile românilor. Deasupra cnezilor apar voievozii, aleși dintre cnezi, dar cu tendința de a fi recrutați pe baze ereditare. Pe instituția politico-socială a cnezatului se întemeiază instituția premergătoare domniei, voievodatul, care are la baza lui organizările locale cu cnezii lor în frunte. Numai denumirile sunt slave, întrucât aceste formațiuni politice au un caracter original, autohton, românesc, iar originile lor sunt de găsit dincolo de contactul românilor cu slavii. Pentru detalii a se vedea: N. Iorga, *Formes byzantines et realites balcaniques*, Paris, 1922, p. 88; I.V. Gruia, *Obiceul pământului în formațiunea instituțiilor vechiului drept public român*, București, 1942.